

El Brulletí

Informatiu del Brull

Núm. 83 / Setembre - Octubre 2020

**Visitants desarrelats i la convivència social al Montseny
Especial Restauració Castell del Brull**

Personalitat històrica del Brull

Als últims Brulletins han estat notícia les obres de recerca i descoberta de la planta del Castell i en la consolidació de la torre i la part del mur que hi quedava a la vista. Ara, ja es pot dir allò que algú anava repetint cada cop que sorgia una nova sorpresa de... "teníem una torre i hem recuperat un castell."

Es va començar la feina en temps difícils com l'actual amb uns professionals que, amb molt de mèrit, s'han guanyat el nostre respecte i admiració per la constància en les diferents fases que els sorprenia l'obra: havent de fer canvis imprevistos, havent de deixar la feina per estrall de la COVID i reprendre l'obra altre cop amb un ànim renovat. Hem de dir que el resultat ha estat impecable.

S'ha recuperat doncs, un patrimoni cultural que juntament amb la fortificació del Turó del Montgròs i les Esglésies de cada una de les Parròquies ens dóna una personalitat històrica que no hem de desaproveitar a l'hora de presentar el Brull on calgui.

Aviat s'obrirà el Turó del Montgròs també, i en farem presentació amb visites guiades dels dos monuments: Montgròs i Castell per a fer-vos-en partícips d'aquest nostre patrimoni històric i cultural que hem de conèixer i de ben segur que us interessarà molt.

Serà tota una festa!

Adreça electrònica del Brulletí!
Pots enviar les teves idees,
propostes o consultes a:
cartanyaba@elbrull.cat
Esperem les teves aportacions!

La restauració del Castell del Brull

Estefania Martín García, arquitecta

Les primeres notícies històriques escrites del Castell de Sant Martí del Brull, així com el material arqueològic trobat l'any 1998 i durant l'excavació arqueològica d'enguany, daten la construcció d'entre els segles X i XV.

Els vestigis septentrionals que encara resten dempeus donen bona mostra de les diferents fases constructives del recinte fortificat que durant els segles que va ser ocupat fou víctima i testimoni d'un seguit d'episodis bèl·lics que varen assolir el territori.

Així mateix, la troballa d'una moneda de 1709 corrobora el seu usdefruit fins ben entrat el segle XVIII, quan finalment fou abandonat i en endavant fortament espoliat.

Els objectius del projecte de consolidació i adequació a la visita de les restes del castell, plantejat conjuntament amb l'arqueòleg Javier Fierro Macià del Servei de Patrimoni Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona (SPAL), busquen recuperar el perímetre construït i definir el recinte interior del castell a través d'una restauració que permeti valoritzar les estructures i els espais descoberts, alhora que garantir la seva pervivència. Els criteris d'intervenció prioritzen conservar l'aspecte vetust de les restes amb una restauració acotada i es fonamenten en la discernibilitat i la didàctica constructiva de les estructures.

A tal efecte es segueixen els preceptes de les cartes internacionals del restauro arquitectònic i la metodologia de treball del SPAL.

ESPECIAL RESTAURACIÓ CASTELL DEL BRULL

La construcció del castell es fonamenta sobre la roca natural que aflora de forma irregular i obliga als murs a absorbir els desnivells. A la muralla perimètrica s'hi distingeixen dues fases de construcció diferent, basades en dos panys de maçoneria de tres fulls, amb els fulls exteriors de carreus amb les cares vistes treballades i les interiors desbastades per lligar-se amb el nucli central d'argamassa (de rebles i morter de calç).

La primera fase es va realitzar amb carreus de pedra calcària gris-blanca tallada a escoda o maceta i la segona fase, de reforç, va ser executada amb un carreuat de pedres sorrenques vermelles escairades i de gran format (folre torre nord-est).

Ambdós murs segueixen un aparell a trencajunts de filades regulars horitzontals agafades amb morter de calç i àrid vermell de diferent granulometria, propi del terreny argilós local, formalitzant junts enfonsats. Tot i així els aparells del pany visible de tramuntana i de la torre nord-oest recuperada, permeten identificar una sub-fase que integra petits carreus de sorrenca vermella.

La present campanya arqueològica, dirigida per Catarqueòlegs, ha posat de manifest el pany inferior (1,70m) del mur de tramuntana, la definició del contrafort massís i cilíndric que s'hi trava al bell mig, la troballa de la torre situada a nord-oest i finalment l'aflorament de la base del mur de ponent.

Aquests elements delimiten un recinte de forma pentagonal i asimètrica, amb torres circulars a les cantonades, que corroboren la interpretació feta per l'arquitecte Josep Maria Pericas l'any 1916. Tanmateix, s'han trobat vestigis de la compartimentació interior que mostren una primera fase de maçoneria de carreus lligats amb morter de calç (mur est-oest i nord-sud) i una segona fase de paredat de carreus lligats amb argila i erigit sobre un llit de sorra compactada (murs migjorn i banc).

Tenint en compte els resultats de la recerca arqueològica, l'estat de conservació dels murs i les fases de construcció històrica, les tasques que s'estan desenvolupant es basen en la consolidació puntual de les estructures que ho necessiten, la fixació de peces originals deteriorades

Restaurant
Coll Formic

Tel. 93 884 10 89

www.collformic.cat
collformic.guiacat.cat

ESPECIAL RESTAURACIÓ CASTELL DEL BRULL

i la restauració dels murs ensorrats o espoliats seguint l'aparell existent, tot emprant carreus de recuperació dels estrats d'enderrocs del propi castell (seleccionant calcàries blanques o sorrenques vermelles segons l'element) i lligant-los amb morter de calç pigmentat i dosificat segons les característiques dels morters originals.

Els paraments exteriors dels murs de tramuntana i de llevant van ser exhaustivament espoliats i presentaven el nucli interior d'argamassa erosionada. La intervenció d'ambdós panys es basa en la protecció del nucli i la restauració del seu aspecte exterior a través de la recuperació de part de l'alçària del full visible, fins arribar a la cota de nivell interior, tot deixant el coronament graonat. Aquest remat evoca als diferents episodis d'espoli i permet fer aigües fora. Així mateix, el parament de llevant va necessitar el recalcamet puntual de zones malmeses amb la introducció de pedres heterogènies de grans dimensions, seguint la tècnica original de la banqueta de fonamentació. Les torres i el contrafort havien perdut part dels carreus que definien el sòcol circular i el contacte directe amb el

terreny comprometia la seva conservació front els agents atmosfèrics.

La restauració de la base ha consistit en la col·locació de tres filades de carreus que cospen el nucli interior descarnat deixant palès el moment d'ensorrament. D'aquesta manera es conserva la lectura estratigràfica de les diferents fases de construcció i destrucció del castell i es garanteix la discernibilitat per mitjà d'una malla col·locada entre la cota del vestigi original i la part restaurada. Als murs interiors s'empra la mateixa tècnica, tant per la capa de sacrifici i protecció del coronament dels murs com per la recuperació parcial de les lloses bisellades amb acabat superficial piconat del banc perimètric.

En quant als espais interiors, es conservarà la roca vista central i s'unificarà la cota de pas general a la del segle XV, per la qual cosa es disposarà d'una malla geotèxtil sobre la que es farà l'estesa de graves per protegir els estrats inferiors dels àmbits descoberts. Per altra banda, s'ha tornat a arrebossar amb morter de calç el reforç i el coronament del pany de tramuntana realitzat pel SPAL l'any 2000, per tal de

RESTAURANT · BAR
El Castell
DEL BRULL

Camí del Castell, s/n, 08559 El Brull · (Barcelona)
Tel. 93 884 00 63 · www.elcastelldelbrull.com

ESPECIAL RESTAURACIÓ CASTELL DEL BRULL

restaurar el seu aspecte inicial de llacuna muraria, aplicant una veladura que l'integra cromàticament al conjunt.

El visitant pujarà les escales existents del turó i recorrerà la muralla recuperada de tramuntana, pujarà tangencial a la torre nord-oest i accedirà al recinte a través d'una escala-pont de fusta flotant situada a sud-oest. En aquest punt trobarà panells informatius i iniciarà la visita a través de la petita sala de ponent, de 3,10x3,80m, que conserva restes del paviment de morter de calç del s.XV i una llar de foc.

A continuació pujarà el graó de fusta que completarà el replà de pedra existent per arribar a l'àmbit central, a migjorn, que conserva la roca natural per la que es circulava temps ençà i dos graons de l'escala que duia a la planta pis. Com una catifa protectora sobre els graons de

l'escala històrica s'estendrà una petita plataforma-mirador de fusta des d'on es podrà contemplar el paisatge i la sala de llevant, d'aproximadament 10,30x3,50m, que encara conserva el marxapeus petri pel qual s'accedia. Baixant del mirador s'accedirà a la gran sala de tramuntana de 12,50x4,00m, on hi destaca el forn i el treballat banc petri perimetral. Els elements introduïts es realitzaran amb materials i dissenys senzills, alhora que es reutilitzaran les baranes de la plataforma anterior (2012). Gràcies a l'Ajuntament del Brull finalment es podrà recórrer les restes del castell que durant anys es convertí en una preuada pedrera local assortint l'erecció d'algunes construccions del municipi, si més no, la fortificació va expandir els seus límits muraris i avui dia cospa terrenys enllà del turó on es va fundar gràcies a la conquesta espontània d'altres edificacions.

Visitants desarrelats

La pandèmia que estem patint en motiu de la Covid-19 està fent redescobrir un tresor que tenim arreu del país, els espais i parcs naturals.

Enguany s'ha disparat la necessitat social de sortir de les àrees urbanes després del confinament. Això, però, ens ha portat al Parc Natural del Montseny un públic menys respectuós i desinformat que no ens visita de manera habitual, uns visitants desarrelats.

Al Parc Natural del Montseny hem rebut una gran afluència de visitants els últims mesos, arribant a una situació insostenible el cap de setmana llarg del 10-12 d'octubre, amb situacions molt complexes de gestionar pels petits municipis del massís.

En aquell moment les 18 Alcaldies que formen el Parc Natural del Montseny es van alçar en una sola veu per demanar a l'Ens Gestor (Diputació de Barcelona i Diputació de Girona) que actués de manera immediata per aturar la massificació del Montseny, que estava posant en risc els

valors naturals i la convivència social del massís del Montseny (Declarat Reserva de la Bioesfera per la UNESCO des del 1978).

Finalment la DiBa i la DiGi, conjuntament amb les alcaldies del Montseny, van acordar desplegar un dispositiu per regular l'accés al PN Montseny, com a pla de contingència per aturar l'afluència insostenible de visitants, i va funcionar, i el massís que necessitava descansar va poder reposar.

La presidenta de la Diputació de Barcelona, Núria Marin, i el diputat delegat d'espais naturals Josep Tarin van visitar el Brull per comprovar el funcionament el primer dia d'operatiu de regulació de l'accés al Parc Natural del Montseny (24 d'octubre de 2020).

Ara, però, toca reflexionar molt bé quin model de PN Montseny volem i com hem de gestionar els visitants, definir quina capacitat d'acollida real té el Parc Natural sense posar en risc els valors que volem conservar.

Moments

Cervesa Artesana

Josep Brunet, del Brull, explica a El 9 Nou les conseqüències de la massificació al Montseny

Josep Brunet, de la finca de Can Brudon del Brull, ha explicat al diari El 9 Nou com ha afectat la massificació al Montseny a la seva finca. Recollim l'article com a mostra de tot el que està passant.

Josep Brunet té un ramat amb un centenar d'ovelles i cabres que pasturen en terres properes al camí que va cap al Matagalls. “La gent puja amb els gossos deslligats tot i l'ordenança que hi ha que no ho permet. I n'hi ha que en porten tres o quatre”, explica.

De vegades empaiten el bestiar i, fins i tot, alguna ovella ha arribat a patir alguna mossegada de gos. A casa, en té una que es recupera d'un atac. “Aquesta encara ho podrà explicar. N'hi ha hagut moltes que no”, diu. “Tenim un problema grandios. La situació és gravíssima”, diu Brunet, que calcula que haurà perdut una dotzena de caps de bestiar aquest any, tres o quatre vegades més que els anys anteriors. “Cada any la situació és pitjor”. I ja no només s'hi troben els caps de setmana, també els passa en dies

feiners “sobretot quan el dia és llarg”. Et trobes amb gent que puja a fer córrer els gossos i els pocs remats que quedem ens trobem tots amb el mateix problema.

A banda dels maldecaps pel ramat, l'elevat nombre de visitants a l'entorn de Collformic els provoca altres problemes. “La major part del Montseny és propietat privada, però la gent entra com si fos casa seva”. Aparquen a tot arreu i ho aixafen tot. “També els sembrats per al bestiar”. I la brossa.

Per tot plegat i amb 60 anys a l'esquena, assegura que li vénen ganes de plegar

Restaurant
L'Estanyol

GASTRO
BAR
ESTANYOL

Golf Montanyà
Carrer De L'Estanyol, s/n, 08559 El Brull · (Barcelona)
Tel. 938 84 03 54

28a edició de Viu el Parc al Brull

La 28a edició de Viu el Parc al Brull ha estat com era previsible diferent en la seva presentació que s'ha hagut de fer per grups respectant i practicant totes les mesures de seguretat que calia per preservar-nos de qualsevol possibilitat de contagi del malvat coronavirus de torn.

Hem de tenir molt en compte la constància, la dedicació i en el moment que estem passant, l'esforç afegit de mantenir aquest acte tan representatiu que tothom el té assenyalat a la seva agenda i és gràcies a la Diputació de Barcelona que juntament amb l'empresa Fusic ens asseguren passi el que passi, aquest espai de felicitat infantil del que tots plegats en participem.

Cal dir també, que tothom s'ha comportat admirablement, vol dir això, que tenim uns infants i un jovent respectuosos i meravellós, i que ningú en tingui cap dubte que amb tots ells, el nostre futur estarà en bones mans.

23 LA **MORERA**
BY **TURISME RURAL**
al·lotjament · gastronomia · serveis
info@lamorera.net
lamorera.net
@masialamorera

CALENGOBI sccl des de 1993

El Brull 93 884 0477 · 616 10 3757

MONT SENY
RESERVA DE LA BIOSFERA

 PARTNER
EUROPARC
Turisme Sostenible en
Espais Protegits

 Registre Turisme
PCC-000052
PCC-000073
Generalitat Catalunya

Retrobament del curs d'anglès al Brull

Ha estat un goig retrobar-nos després d'aquestes inusuals vacances. Volem constatar que la nostra gent no ha perdut ni un bri de l'ànim d'aprendre.

Sobretot de mantenir aquest sentit de companyonia. Així doncs quí estem altre cop, al peu del canó i resistint fins que s'acabi aquesta maleïda Covid per a celebrar-ho amb una festa amb més cultura i amb més alegria.

I quan no podem fer-ho presencialment, ho seguim fent amb la tecnologia informàtica que sí que ens ho permet.

Coneixem el nostre entorn passejant pels camins del Brull

Passejant pels camins del Brull, ens hem trobat amb la sorpresa afegida d'enganxar-nos tot caminant amb un producte vermell i llefiscós a les soles de les nostres sabatilles.

Mentre caminàvem, hem alçat la vista i ens hem adonat que era el fruit – l'aglà – del roure que havia estat visitat per l'himenopter *Cynips mayri* que no el coneixem de res.

La curiositat però, ens ha dut a conèixer així, una miqueta més del nostre entorn.

L'Albert

RESTAURANT
CAN PASQUAL
EL BRULL
Tancat el dimarts
Tel. 93 884 02 36

PRECIPITACIONS

		JULIOL	AGOST	SETEMBRE	OCTUBRE
Sant Martí	litres/m ²	88	46	57	42
Sant Cristòfol (La Castanya)	litres/m ²	95	67	42	54
Sant Jaume	litres/m ²	84	40,5	53	21,5

SANTORAL

NOVEMBRE

Dia 7	Ernest
Dia 10	Andreu
Dia 13	Dídac
Dia 15	Eugeni
Dia 16	Margarida
Dia 17	Isabel
Dia 23	Climent
Dia 25	Caterina

DESEMBRE

Dia 1	Eloi
Dia 4	Bernat
Dia 8	Ester
Dia 10	Júlia
Dia 15	Sílvia
Dia 19	Eva
Dia 22	Helena
Dia 26	Esteve

SABERUTS DEL BRULL

**Sabeu de quin
lloc es tracta?**

Solució anterior: Camí Ral de
Sant Jaume de Viladrover per
la Cogullada

TELÈFONS D'INTERÈS

Ajuntament d'El Brull (Atenció al públic: dilluns a divendres de 9 a 13h i dilluns tarda de 15 a 19h).	93 884 00 41	brull@elbrull.cat http://www.elbrull.cat
Benestar Social (Assistència social: primer dimarts del mes a l'Ajuntament de 9 a 13h).	93 811 54 45 93 884 00 41	
Centre d'Informació d'El Brull	93 884 06 92	p.montseny.brull@diba.cat
Envelliment actiu	646 70 27 64	gentgrandelbrull@gmail.com
Emergències, Mossos, Bombers, etc.	112	www.112.gencat.cat
Consultori mèdic de Seva	93 884 10 84	
Consultori mèdic de Sant Miquel de Balenyà	93 887 18 53	
CAP de Tona	93 887 11 62	
Farmàcia de Seva	93 884 00 39	
Fortificació ibèrica del Montgròs (Visites guiades: dissabtes, diumenges i festius).	93 884 06 92	www.muralles.cat
Servei de taxi de Seva:		
Josep Parramon	608 499 999	
Cristina Parramon	617 602 456	
Servei de taxi 4x4 - Aiguafreda:		
Joan	635 977 683	
Estació Balenyà - Tona - Seva	93 812 46 52	www.renfe.com
Rectoria de Sant Martí del Brull (Mn. Alejandro)	636 790 008	
Deixalleria de la Mancomunitat	93 812 41 67	www.mancoplana.cat
Vigilant de nit Seva / l'Estanyol	686 418 444	
Urgències mèdiques	061	www.sem.gencat.cat/
Averies Estabanell Energia	900 15 44 44	www.estabanell.cat

AJUNTAMENT
DEL BRULL

EL BRULL
MONT
SENY

Edita: Ajuntament del Brull

Plaça de l'Ajuntament, s/n
08559 El Brull
Tel. 938 840 041
www.elbrull.cat